

Partneri:

Mgr. Martina Mundierová
Mgr. Rastislav Skovajsa
JUDr. Martin Timcsák

Advokáti:

JUDr. Jana Biacovská
JUDr. Lucia Falbová
Mgr. Peter Kováčik
JUDr. Stanislava Švecová
JUDr. Peter Zolák
JUDr. Martina Hložková
JUDr. Martin Spišák

Koncipienti:

Mgr. Romana Muchová
Mgr. Adriana Procházková
Mgr. Valéria Vasil'ová

MST PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária

Laurinská 3, 811 01 Bratislava, Slovenská republika
tel: +421 2 5930 8086, office@mstpartners.sk, www.mstpartners.sk

Ing. Ján Figeľ, PhD.

V Bratislave, 12. 02. 2024

Vec: Ján Figeľ c/a Slovenská republika, sťažnosť voči porušeniu čl. 9 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Vláda Slovenskej republiky /ďalej len „Vláda“/ uznesením č. 587 zo dňa 30.9.2020 vyhlásila núdzový stav a to s ohľadom na nastupujúcu druhú vlnu pandémie ochorenia COVID-19 /ďalej len „Núdzový stav“/. Vláda postupovala na základe čl. 5 ods. 4 Ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu /ďalej len „Ústavný zákon“/.

Núdzový stav bol opakovane predĺžený uznesením Vlády č. 77 zo dňa 5.2.2021, a to na obdobie 40 dní s účinnosťou od 8.2.2021. V rámci predĺženého Núdzového stavu bola obmedzená sloboda pohybu a pobytu zákazom vychádzania od 5:00 ráno do 1:00 nasledujúceho dňa. Na podklade predĺženia Núdzového stavu vydal Úrad verejného zdravotníctva vyhlášku č. 45, ktorou okrem iného zakázal usporadúvanie hromadných podujatí športovej, kultúrnej, zábavnej, spoločenskej a inej povahy. Medzi takéto opatrenia (na ktoré sa tento zákaz vzťahoval) patrili podľa výkladu Vlády aj verejné bohoslužby.

Vláda v rámci jej opatrení proti ochoreniu Covid 19 nepochybne obmedzovala základné práva a slobody garantované Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) ako aj Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd /ďalej len „Dohovor“/. Vyššie popísanými opatreniami nepochybne obmedzila aj náboženskú slobodu garantovanú v čl. 24 Ústavy SR ako aj čl. 9 Dohovoru (a to konkrétne v časti na prejavovanie náboženského presvedčenia spoločne s inými, verejne bohoslužbou).

Ing. Ján Figeľ, PhD. /ďalej len „Sťažovateľ“/ sa po prijatí vyššie uvedených opatrení obrátil na našu kanceláriu s otázkou či takéto obmedzenie verejných bohoslužieb je v súlade s Ústavou SR ako aj Dohovorom.

Po analýze dotknutých vládnych opatrení podal sťažovateľ dňa 24.2.2021 na Európsky súd pre

ľudské práva v Štrasburgu /ďalej len „ESĽP“/ sťažnosť, ktorou napadol neoprávnený zásah do náboženskej slobody (čl. 9 Dohovoru).

Podľa názoru sťažovateľa opatrenia, ktorými Vláda zakázala konanie verejných bohoslužieb nemali právny základ, keďže Ústavný zákon nepredpokladal možnosť obmedzenia náboženskej slobody v čase núdzového stavu vyhláseného z dôvodu pandémie. Opatrenia, ktorými sa náboženská sloboda obmedzila navyše neboli dostatočne jasné a ani proporcionálne. Vláda totiž mohla v záujme ochrany zdravia prijať aj menej prísne opatrenia.

Opatrenia Vlády nebolo možné zo strany sťažovateľa ako súkromnej osoby napadnúť pred slovenskými súdmi. Preto sa so sťažnosťou obrátil priamo na ESĽP.

Sťažovateľ bol v danej veci aktívny aj po podaní svojej sťažnosti. Dňa 28.2.2021 zaslal Vláde list, v ktorom ju na okolnosti uvedené v podanej sťažnosti upozorňoval. Následne sa dňa 22.3.2021 spolu s ďalšími verejne známymi osobnosťami obrátil na Generálnu prokuratúru s podnetom na napadnutie nových proticovidových opatrení zo dňa 17.3. a 19.3.2021¹ na Ústavnom súde. Išlo (z pohľadu obmedzenia náboženskej slobody) o obdobné opatrenia ako tie, ktoré boli podkladom pre podanie jeho sťažnosti na ESĽP.

Generálny prokurátor podaním zo dňa 23.3.2021 napadol uznesenie Vlády č. 160 zo dňa 19.3.2021 na Ústavnom súde SR, avšak nenamietal v ňom porušenie náboženskej slobody. Ústavný súd SR nálezom sp. zn. PL. ÚS 2/2021 zo dňa 31.3.2021 dospel k záveru o súlade uznesenia Vlády č. 160 s Ústavou SR ako aj Ústavným zákonom.

Ústavný súd SR v uvedenom konaní pritom neposudzoval súlad uznesenia č. 160 s ustanoveniami Ústavy SR, garantujúcimi náboženskú slobodu (viď čl. 24 Ústavy SR) ako ani s ustanoveniami Dohovoru. Pokiaľ ide o základné práva Ústavný súd SR sa v konaní meritórne zaoberal iba otázkou súladu uznesenia Vlády č. 160 so základným právom na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia (čl. 16 Ústavy SR), resp. so slobodou pohybu (čl. 23 Ústavy SR).

To však Ústavnému súdu SR nebránilo, aby sa všeobecne nevyjadril aj k otázke súladu protiepidemických opatrení s ustanoveniami Ústavy SR, garantujúcimi iné základné práva (vrátane náboženskej slobody).

Konkrétne v bode 113 svojho nálezu uviedol: „*Skúmanie povinnosti testovania si vyžaduje zohľadniť, že v praxi núdzových stavov nemožno vylúčiť situácie, keď snaha vlády o dôsledné rešpektovanie nevyhnutnosti aprobovaného obmedzenia jedného základného práva vyvolá sekundárne inváziu aj do iného základného práva (obmedzenie slobody pohybu a pobytu a v tejto línii potom sekundárne aj obmedzenie nedotknuteľnosti osoby), ktoré buď je, alebo nie je zahrnuté do taxatívneho výpočtu podľa čl. 5 ods. 3 a 4 ústavného zákona o bezpečnosti štátu. Druhovo popísaných situácií môže byť veľké množstvo a ak by vláda bola limitovaná za každých okolností požiadavkou, podľa ktorej môže obmedzenia využiť, len ak tým (hoci nepriamo) nezasiahne do iného základného práva alebo slobody (napr. aj do základného práva vlastniť majetok, náboženskej slobody a pod.), tak by sa pružnosť a efektívnosť jej rozhodovania v krízových situáciách (čo je účel*

¹ Uznesenie Vlády č. 160 zo dňa 17.3.2021 a vyhláška Úradu verejného zdravotníctva zo dňa 19.3.2021.

konceptu krízových stavov podľa ústavného zákona o bezpečnosti štátu) natoľko ohraničila, že je diskutabilné, či by sa zmysel obmedzovania základných práv a slobôd regulovaného v krízových stavoch, a tým aj účel ústavného zákona podstatne nepoprel. Ústavný súd tu nerezignuje na zásadný účel svojho postavenia v ústavnom systéme Slovenskej republiky, ktorým je aj účinná ochrana základných práv a slobôd. Nemohol by akceptovať také sekundárne dopady na základné práva a slobody, ktoré by v realizačnej rovine vecne vôbec nesúviseli s primárnym obmedzením aprobovaným ústavným zákonom o bezpečnosti štátu, a tým by sa dostali do konfliktu s požiadavkou nevyhnutnosti ako ústavným kritériom ich hodnotenia.“

O uvedených okolnostiach sťažovateľ podaním zo dňa 21.4.2021 informoval ESĽP.

ESĽP listom zo dňa 16.12.2022 oznámila vláde podanie sťažnosti sťažovateľa s možnosťou mimosúdneho urovnania (do 10.3.2023), resp. zaslania vyjadrenia k sťažnosti v lehote 12 týždňov od uplynutia lehoty na urovanie.

Vláda SR listom zo dňa 3.3.2023 možnosť urovnania odmietla a dňa 2.6.2023 zaslala na ESĽP svoje vyjadrenie k sťažnosti.

Podaním zo dňa 28.7.2023 sťažovateľ zaslal stanovisko k vyjadreniu vlády zo dňa 2.6.2023. Na toto stanovisko sťažovateľa reagovala vláda vyjadrením zo dňa 24.8.2023.

Vláda SR vo svojich stanoviskách odmietala argumenty sťažovateľa, pričom svoj postup považovala za súladný s čl. 9 Dohovoru.

Konanie pred ESĽP je momentálne vo fáze, v rámci ktorej čakáme na vydanie konečného rozhodnutia súdu.

Záverom je potrebné uviesť, že konanie pred ESĽP o podanej sťažnosti má podstatne širší ako len vnútroštátny slovenský význam. Ako tretie strany sa konania aktívne zúčastňujú aj Európske centrum pre právo a spravodlivosť, Ordo Iuris a Univerzita v Tbilisi. Právne poradenstvo v tomto konaní poskytuje sťažovateľovi aj Aliancia na ochranu náboženskej slobody. Jej ingerencia v danej veci výrazne prispela aj k tomu, že sa novembri 2022 uskutočnila v Bratislave medzinárodná ľudskoprávna konferencia a to aj za účasti právnych expertov aliancie.

S pozdravom

MST PARTNERS, s.r.o
JUDr. Martin Timcsák
advokát/konateľ